

Joulukuu
2. päiv
2021

Nummõr
24 (502)

Leht mass 0,50 €

UMƏ LEHT

V A N A - V Ö R O M A A R A H V A U M A N K E E L E N L E H T

Kõivupuu Marju maailma mõistmisest ja mõõtmisest

Kae lk 2

Börsifirma, miä sai mõttö Võromaa savvusannast

Kae lk 3

Kuis koolilatsõ 1960. aastil Võrosuu pääl Eestit vabas lauli

Kae lk 4

Viis vahtsõt võro-keelist videoklippi

RAHMANI JAN

Minevä kuu naksi internetin levimä viis võrokeelist videoklippi, miä näütäse Vanna Võromaad ja kõnõlõsõ võlssarvamiisist. Videoklipi võeti üles seo suvi, noidõ tegijä olli Balti filmi, meediä ja kunstõ instituudi opilasõ, üten lei ka hulga Võromaa rahvast. Klippe režissöör om nuur filmitegijä Juksaarõ Teresa, kiä võitsõ timahava ka PÖFFi lühkeisi filme rahvusliku võistlusprogrammi.

Videoklippe tegemist vidänu Vaaba Janek ütles, et timä naas Võro seldsi rahva tegunenut plaani ello viimä. «Alostusõn olli mõttö tetä klipi, miä kõnõlõsõ võro keele kotsilõ käuvist võlssarvamiisist. Näütüses säändest, et võro kiil om vannu inemiisi kiil. A mõttö kasvi kuigi edesi, nii-

muudu, et tul' tahtminõ töisilõ kah näüdädä, määne tuu Võromaa om. Keväjä naksimi taad värki tegemä. Nigu filmitudõngi ütli – pörgatimi mõttit.»

Tuust pörgatamisest sündü viis videoklippi. Täambädes om kõgõ inämb kaetu politseinigu, latsõ ja vana massinaga klippi «Võro kiil – latsi ja kainidõ inemiisi kiil». Klipp «Aigu om!» kõnõlõs võrokõisi tävveste utmadu nuka alt sannapäävast. Filmin «Vanna-Võromaa saladus» otsitas mikandi umaperrä ja jõudas lõpus väega lihtsä asä mano vällä. Klipin «Mõtsa helü» saa kuulda, määnest hellü mõts periselt tege, ja klipin «Mäki vallutaja» loetas üles hulga Vanna-Võromaa kõgõ tähtsämbit luudusnäütüisi.

Näütlejä löüti päämidelt Võromaalt. «Võromaa om õks sääne kotus, kon inemise tiidvä tönõtõist. Mul om kõgõ rohkõmb hää miil tuu polit-

Videoklippe tegemise vidäjä Vaaba Janek.

seinigu ja latsõ klipi üle, kon om vanaaolinõ massin. Ma helisti Ojaveere Raivolõ, kas täl tuud massinat om anda. Tä üteli, et om esi kah nõun tulõma, ja mu meelest tä sai väega häste toimõ. Tä ei olõ näütlejä, a om filmin nii loomulik,» seletäs Vaaba Janek.

Klipi naksi võro keele nädäli aigu Näoraamatun (FB) häste levimä ja täambädes om kõigil klippe mitukümmend tuhat kaemist. Huvilidsõ löüdvä kõik viis klippi üles YouTube'ist kanali «Võro kiil» päält.

HAUGI EVELY PILT

Latsiaidu keelepesarühmä saiva sildi «Kimmäs võro keele pesä». Minevä näätl tenssi Võro instituut ja võro keele iistkõnõlõja kõik Vana-Võromaa latsiaidu, kon tüütäs keelepesarühm. Egäle latsiaialõ kingiti illos suur silt, mis näütäs, et taan latsiaian kõnõldas latsiga võro kiilt.

Täambä tüütäse keelepesarühmä Vana-Võromaalt 13 latsiaian, kon om kokko 16 keelepesarühmä. Nuu omma Harglõ kooli latsiaid, Kuldri kooli latsiaid Sipsik, Lasva latsiaid Pargihaldjas, Lusti latsiaid, Orava kooli latsiaid, Põlva latsiaid Mesimumm (kats keelepesarühmä), Põlva latsiaid Pihlapuu, Rõugõ latsiaid (kats keelepesarühmä: Rõugõ ja Viitina rühm), Veriora latsiaid Önneseen, Võro latsiaia Punamütsike, Päkapiikk ja Sõleke (kats keelepesarühmä) ja Väimälä latsiaid Rukkilii.

Pildi pääl omma Võro instituudi direktri Kuuba Rainer ja võro keele iistkõnõlõja Oti Anneli silti üle andman Kuldri kooli latsiaialõ. Sildi võtva vasta keelepessõppaja Kapi Linda ja opijuh-oppaja Absaloni Kristina.

UL

Võro Instituut kuulutas vällä
35. latsi ja nuuri võrokiilside
kirätõie võistlusõ

MINO VÖROMAA

Oodami võistlusõlõ kõiksugutsit kirätõid: juttõ, luulõtuusi, nalajuttõ, näütemängõ, katõkönnit, märgotuusi, laulõ jne. Timahava saava latsõ ja noorõ valli kuvvõ teema hulgast. Hinnatas vannusõrühmi perrä (I–III, IV–VI, VII–IX ja X–XII klass).

„Mino Võromaa” 35. võistlusõ teema omma:

- 1 Ma olõ pääst rohilinõ (Seo teema all võissi kõnõlda ummist arvamiisist kõudüssen rohilidsõ mõttõviiega.)
- 2 Millest ma mõtlõ inne magalõjäämist
- 3 Koolin om umbõlõ mõnna
- 4 Vahtsõ ao pühä
- 5 Ma olõ peri Vanalt Võromaalt
- 6 Mu kokkoputmisõ kodukutussõ vaimuga

Kimmäle või kirot ka vabal teemal.

Oodami võistlustõid **urbõkuu 4. pääväs** (4.03.2022) meili pääle **kaile.kabun@wi.ee**.

Üts kirotaja või saata võistlusõlõ kooni kolm tüüd. Ku tüüd kuigi meili pääle saata ei saa, või käsikirä tuuva/saata Võro Instituuti (Tartu 48, 65609 Võro).

Parõmbilõ kirotajilõ avvuhinna!

Lähembält saa võistlusõ kotsilõ küssü tel **525 3215** (Kaile Kabun).

Aalmanni Aliis: mu kõgõ suurõmb saavutus om päähäkääntävüs

Timahavadsõ Betti Alveri kirändüspreemiä sai Võrolt peri luulõtaja Aalmanni Aliis luulõkogo «Verihaljas» iist. Alveri preemiä om avvuhind, midä andas aasta joosul vällä tulnu tähelepandmist väärt eestikeelidsõ luulõvai proosadebüüdi iist. No vastas küsumüisile värski preemiäsaaja.

Kuimuudu Sust luulõtaja sai ja määndse omma suurõmba saavutusõ luulõilman?

Kuna passis hinnäst naada luulõtajas kutsma? Luulõprõmmu esä Smithi Marc Kelly üteli uman Tarton peetün tüütärõn, et ku inemine kirotas luulõtuusi, sis tä om luulõtaja. Ütest külest om kõgõ lihtsämb asja niimuudu kaia, tõsõlt puult es suta ma hinnäst pikkä aigu peris kimmäle luulõtajas pitä. Mõtli, et ku luulõkogo vällä tulõ, sis olõ luulõtaja. A esiki sis jäi väiku kahtlõminõ, kas ma no üks või hinnäst luulõtajas kutsu.

Kõik olõnõs tuust, kuimuudu tähendüse paika panõt. Ku mõtõlda sõna pääle timä kõgõ laemban mõttõn, sis luulõtaja olli joba katsa-aastadsõlt. Kõgõ suurõmb saavutus om õkvalt saad Betti Alveri kirändüs-

KORBI HANNA LINDA PILT

Preemiäsaaja Aalmanni Aliis avvohinna kätteandmisõ pidol.

preemiä, a muido iks seo, et mul om uma luulõkogo. Ku no laembalõ mõtõlda, sis mu kõgõ suurõmb saavutus om päähäkääntävüs – et ma ei olõ alla andnu ja kõigist kahtlõmii-sist huulmada olõ pruuvnu iks luulõtajana pildi pääle saia.

2020. aasta «Võro-Seto täht-raamatun» kirotit manifest-luulõtusõ «Seo nõid om Võrost». Kuis om täambädes lännu, kas olõt iks viil luulõ-

ilma «nõid Võrost»?

Ma looda, et iks olõ. Ja õkva tuu täpsüstüsega, et luulõilma nõid, mitte harilik nõid. Määndsitki nõia muudu juuni om vaia, et sõnnoga häste läbi saia.

Määne om Su läbisaaminõ võro keelega? Võromaaga?

Mu pere ei olõ kunagi puhast võro kiilt pruuknu. Vanavana-imä kõnõl võro-eesti segä-keelen ja tuu, määndse keele poolõlõ tä inämb kaldu, olõni

jutuseldsilisest. Mukka kõnõldõn olõ eesti keele juuni arvada inämb ku sis, ku tä trehväs mõnõ umaialidsõga kõnõlõma.

Ma saa kül võro keelest arvo (mõnõ erändiga) nii kõnnõn ku kirän, a kõnõlda ei mõista ja kiräpilt om viil võõramb. Tuu tähendäs, et hindäl mul om võro keelen kirotas rassõ.

Ku mul olnu edevanõmbit, kiä elänü maal, sis vast olnu võro kiil kimmämb.

Määndse teema omma Su jaos ja Su luulõ jaos tähtsä?

Keskkund, täpsempä luudus. Ma proovi luulõn anda võimaligult lühkült, a ütsipulgi edesi luudusõpilte. A ma ei taha hindäle loomingun määndsitki piire tõmmada. Kirotas tuust, miä paistus parasjago tähtsä.

Midä Sa viil tiit?

Maali ja tahas tuud esiki rohkõmb tetä. Vahepääl joonista. Päält luulõtuusi kirotas ka muid ilokirändüstekste. Ja egä sügüse olõ ma heegeldämisest haarõ. Timahava olõ heegeldänü kats kampsi ja poolõlõ om viil üts vest.

Viil miildüs mullõ jalota.

Küsse RAHMANI JAN

M Ä R G O T U S

Teediüst om nii pallu, et om kerge inemiisi hanita ja panda näid uskma tuud, midä nä muidu es usknu.

Maailma mõistmisõst ja mõõtmisõst

Viimätsel aol olõ mõtõlnu, et seo ilma aigu om tiidläse elu üks perädu rassõs lännü. Joba ma kuulõ, kuis üts vai tõnõ nakkas vasta, et mis sa jori-sõt: tarõ om lämme, tüüd saat suurõlt jaolt tetä kotust puutri takast, vällän piät vähä käümä ja pisiläisi ni viirusõga ei putu tuuperäst kuiki pallu kokku, palk tiksus arvõ pääle. Hää elu pääl olt ullis lännü, muud ei midägi... Tuu kotusõ päält om jori-sõjal sulaõigus. Tuust väikust asjast, et hummugust õdaguni üte kotussõ pääl istmine ja puutrikraani vahtminõ ni puutri läbi ilmarahvaga kõnõlaminõ nakkas ütte vai tõist muudu peris hullult terve pääle, mi seokõrd ei kõnõlõ. Hääoluütiskunna inemiisi egäsugumadsõ tervüsehädä ja noidõ hind nii otsõsõn ku kaudsõn tähendüsen om hoo-bis tõnõ teema ja tuu tõstami seokõrd kõrvalõ. Mõni tõnõ kõrd kõnõlõmi.

Parhillast aigu kutsutas ütiskunnan tõõjärgses vai tõõ-põhaldas aos. Tuu tähendas, et ussõst ja aknõst satas sisse egäsugumast vahtsõt teediüst ja uduissit, midä ollõv «maailma juhtva tiidläse» õkva nüüdsama leüdnü ja mis om nii salahanõ, et õnnõ ütsiku inemise omma vällävalitu, kiä omma tuu tiidmise manu imekombõl päsenu. Kiäki muiduki noid tiidläisi nimmepite ei nimma, kõnõlõmalda ülikooli vai tiidüsasutusõ nimest, kon tuu vai tõnõ väärt tiidüstüü om tettü vai kost tuud tiidüstüüd ka tõsõ inemise uma silmäga omma lähembäst lukõ saanu... Ja kõkkõ tuud vaimsõt asku mugu kogunõs ja kogunõs nigu kõgõsugumast tränni majapedämisen. Jummal tiid, kost saadu, jummal tiid, misjaos tuudu vai luudu ja misjaos tarvitõdas. Vaia taad tränni paistu ei ollõv, a mine-mä visada kah ei ihna. Tõnõ-kõrd, ku aigu juhtus olõma, sordit aoviites ütest unikust tõistõ ja mõtlõt, et a vast kona-gi... A ei lää vaia, tuud tiidse joba Võru liinan üts vanamiis, kiä sada aastakka tagasi lõpnu tsirgu uulidsa päält üles kofaš ja karmanihe tsusaš, et... vast konagi... haisama nakaš, rõibõ, ja vanamiis visaš tä karmanist nädäli peräst suurõ kaariga vällä.

Tõõpõhaldas ütiskunda kutsutas ka sotsiaalmeediä tõõ aos. Tuu tähendas, et egüts või levitä, niipallu ku vähägi jõud, ütismeediän egäsugumaidis kontrolmalda uudissit, nii sääntsit, mis levitäjä hindä arvusaamist ilmaelust tugõva, ku ka sääntsit, minka saat esi perädu pallu tähelepandmist ja klikke... Seo ilma aigu kõnõlõmi joba tükki aigu ka sääntsest asast nigu tähelepanumajandus, mille päält tiinvä peris rassõt rahha nuu, kellest mi periselt suurt ei tiä, a kiä hoitva üllen ütismeediät ja üteli vai tõsõl viiel ka kontrolva ja andva tsihi inemiisi mõttilõ ja sõnnulõ.

Vanast lasiva külä pääl ringi «rätiga vai hambiidõga raadio», kes kaksõ talust tallu

KÕIVUPUU MARJU, võrokõsõst tiidläne

uudist viia, selle et kiäki koskil olõ arvada midägi nännü, kuulnu vai tennü. Noilõ es massa kiäki peo pääle medägi, halvõmbal juhul sai mõni keretäve tappa, ku ülearu pallu tühjä juttu porgaf. Viil vanõmbal aol olõ asi lihtsä: ku susi, õigõlõ tuu elläi, kiä olõ võtnu soe kuju, et soe muudu murda, tull lühkõhe, andsõt tälle väidse otsast leibä vai lassõt hõpõkuuliga ja asi olõ üttele- vai tõistmuudu kõrran.

A tuud, kiä libauudissõ ütiskunda lakja pill vai umakasu peräst inemiisi ullitas, inemiisi tervüse ja mõtitiidõga mäng, väidse otsast leeväpalaga ei meelütä vai hõpõkuuliga maha ei võta. Timä nakkas kõgõst jõust vasta, et meil om sõnavabadus ja demokraatia ja kiä sa ülepää sääne olt, et tult minnu oppama ja kiildmä-käskmä. Ma esihindä tarkusõst tiä, kuis asä umma. No nigu tuu tähtsä peremiis Koidula näütemängun, kiä esihindä suurõst tarkusõst lassõ sada vakka kesvä tangus tetä. Perän tull tõisil, kiä pere-mehe arust sukugi nii targa es olõ ku timä esi, tuu asi kuikina är klaari.

Ja kona egäsugumast teediüst om nii pallu nigu ratsahobõsõ s.ta (kuigi tuud viimäst seo ilma aigu enämb koskilt ei levvä, a om sääne illus vannamuudu ütlemine), sis om perädu kerge ka inemiisiga manipuliiri, inemiisi ullita ja hanita ja panda näid uskma ja tegemä asju, midä nä vast esi muidu es usknu ega tennüki. Pallu kitet terve talupojamõistus, mis tugõ elukogõmusõ, kriitilise mõtlõmisõ, üte vai tõsõ asä üle otsustamisõs tarvilidsõ teedüsse lahksamisõ pääle nii, et puult ei võta, paistus ollõv suurõ osa ütiskunna liikmiide mant mõnõs aos minemä pagõnu. Ja ku taad tõõpõhaldas maa ilma pruuvi mõõta, sõs paistus ollõv seo suurõ põhaldas maailma seen üts tõnõ, väega väiku, tsibatsillukõnõ tiidüspõhinõ maailm, mis om hinnäst häbelikult kokku tõmma-nu ja pruuv kuikina ellu jäiä.

Ja mis tu vaenõ tiidläne piät sõs nüüd seol tõõpõhaldas aol tegemä? Mi käest oodõtas vastussit, mis pidänü avitama ütiskunnal ja inemiisil seo seen uma eluga parõmbahe toimõ tulla. A tiidläisi hädä om tuu, et näil olõ-i lihtsit ja selgit vastussit, mis püsuse aon kimmä nigu sanna-

suurunõ raudkivi nurmõ pääl vai nigu muinasjututegeläse – vaenõlats om ja jääs üks hääs ja usinas, ütškõik ku pallu tedä ka ei kiusata vai ei pissetä. Nä olõ-i selgelenägijä ega kaardi-pandja, kiä kündlevalgõl kuulutasõ tõtõ ja õigust – tuud ütte ja ainumast.

Tiidläne kaes egäsugumadsõ vahtsõ tiidmise valgusõn vai kahtlusõ kõrral vana saiskusõsõ põhalikult läbi ja tuu vai tõnõ asi või paistu nii mõnigi kõrd hoobis tõistmuudu. A sõs tulõ inemine ja ütles, et kuis sis nii, a tuu-kõrd sa ütli jo niimuudu... ei, sinnu ei saa uskõ, sa võlsit... ja ti, tiidläse, olõti ülepää üts kinnimastu kamp, ti kõnõlt tuud juttu, midä käskvä nuu inemise, kiä teile palka masva, ja tuuperäst ei saa teid ilmangi uskõ.

Tuun viimätsen esiki väike-ne jüvä om: ku tiidläne nakkas umma uurmistüüd säädma seki perrä vai kaes, et tege tuud, mis parajalõ moodun om vai kuimuudu tä rahaandjilõ mookamüüdä juttu aiõn esihindäle suurõmbat kassu lõigada saa, sõs om asi hukan. Tiidläne piät jäämä kimmäs ka sis, ku või olla, et timä näge maailma veidü kavvõmbalõ ja veidü tõistmuudu ku ülejää-nü inemise timä ümbre. Ku kavvõdahe, tuud näütäs aig. Ja mullõ om aig näüdnü, et väega pallu sääntsit asju, mink pääle kaeti viil 30–40 aastakka tagasi kõõrdi ja imelikult, omma saanu tõsitsõltvõetavas. Kasvai näütüses võru keele ja kultuuri uurminõ ja opminõ, tuud ka suurõnkoolin.

Maailmast arvusaaminõ ja maailma mõõtmisõ om üts ütlemäldä keerulinõ kunst. A umma maailma massa-i vähämbäs mõõta, ku tä periselt om. Ütel ju vanarahvasi mõnõ inemise kotsilõ, et tä om kül pütün kasunu ja punnimulgust om tedä sõõdetü. Andku jummal, et tuu pütt ja punnimulk olõssi ei tõõpõhaldas ao ütismeediä.

Helüaida ja Uma Lehe märgotuisi sari.

Seo märgotus sünnüs veebilehe helüait.ee ja Uma Lehe kuuntüün. Taadsamma märgotust saat kullõlida autori esitüsen Helüaida lehe pääl.

Ooda pühhi tulõvat

Ja omgi käen taa aastaga perämäne kuu. Edimädses joulu-uutmisõ pühapäaväs tull maaha illos valgõ lumi.

Käve, seerigu jalan, värski lumõ seen murru müüdä ja vali vii segumassinast vällä. Es olõki jõudnu viil peris är külmädä vesi sinnä sisse. Ega ma muidu ei olõs tuud massinat putnugi, a sõbõr tull tedä lainama. Hää, et tull, muidu olõs vast perädu ijätukk terves talvõs massina sisse jäänü. Võiolla et olõs massin lahkigi külmänü.

Inemiisil om jälleki kipõ aig. Inne suurt külmä, inne aasta lõppu tulõ jo viil hulga asjo kõrda aia ja hulk tegemädä töid är tetä. Nigu mu sõbralgi, kiä edimädsel advendil maja ette kivi-platsi valama lätš. Inemise pingutasõ viil, nigu sutva, a joba om kõigil hengen luutus, et pia tulõva pühi, aig, ku tsipakõsõ puhada ja hindä sisse kogonõnut tossu vällä laskõ saa.

A ma tunnõ, kuis mu ventiil tsisises joba. Ei mäletägi säänest aastat, ku taa pühhi uutminõ nii suur olõs olnu. Looda, et saa seo kuu tetä poolõ veidemb tüüd ku hariligult. Näüs no, kui-muudu taa asäga periselt lätt.

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast nelapäavä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molvihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841, jan@umaleht.ee
Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee
Keeletoimõndaja: Laivi Org, laivior@gmail.com
Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster, latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum, Aapo Ilves, Kaido Kama, Ülle Kauksi, Rainer Kuuba, Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Tõsõ kundi otsast

Ettevõtja PINDMAA AIGAR märgotas tan ilmaasju pääle tsipa tõsõ nuka alt, ku hariligult kaema harinu oltas.

Imäpuu

Mullõ trehväs ummi raamatidõ hulgast juhuligult kätte Smuuli Juhani «Tuuline rand». Käani tuu raamadu lehti ja äkki olõ kirän sääne sõna: imäpuu. Naksi märkmä, ku tähtsä om, ütškõik kas sis perekunnan vai ütiskunnan, tuusama imäpuu. Kuis tuu külge käi kõik muu kinni, määndse tulõva sinnä külge kaari, määndse lavva, kuis tuud kõkkõ tõrvatas. A ku imäpuu vasta pidä, sis laiv sõit häste.

Kõik, kiä mi siiä ilma tulõmi, sünnümigi joba nigu määndselegi loodsikulõ. Elo alostusõn saami üten määndsegi kogõmusõ, om tuu sis hää vai halv, näütüses kiusaminõ ja kõik muu. Mi võimi umma imäpuud naada tõistmuudu ehitämä ja võtta varatsõmbast oppust, et mi inämb uman elokirän es kõrranu tuud, miä ei olõ normaalnõ.

Ku sul om loodsik uma elo jaos olõman, sis om tuu su hindä vaba valik, kedä sa sinnä viil korjat. Kellega üten sa seo eloreisi läbi tiit, kelle võtat tõõsõspoolõs, kas võtat pudulõjussit...

Olõ arvu saanu, et elo omgi lihtsäle üts reis läbi ao ja ruumi. Mi nigu sõitnu loodsikuga

ja tennü ummi tegemiisi. Tuu man om vahepääl mõistlik perä märki, kas noist tegemiisist, midä mi tan ilman teemi, om iks tolku nii hindäle ku ummi-lõ inemiisile, a ka tollõlõ paik-kunnalõ ja ütiskunnalõ, kon mi elä.

Elon iks juhtus, et loodsigu saava mere pääl kokko. Ku tuust tulõ kerge müks, või sääne asi vast esiki hää olla. A ku tävvega sisse sõidõtas ja tõsõ loodsik katski lätt, sis tuu mu arust inämb hää ei olõ.

Mu kadonu esä üteli, ku tä Tsiberist tagasi tull, et ello tulõ ellä niimuudu, et su küle pääl om võimalikult veidü sinikit. Ku olõt veidü nahkapite saanu, sis om sul sõpru kah. A ku läät kõkkõ maaha tegemä, sis toda rohkõmb sa nahkapite saat.

Märgotus imäpuust pidägi tan paika: mi esi juhimi umma ello, kiäki tõnõ ei saa kunagi tulla mi loodsikult juhtma. Ja ku tulõ tuult ja tormi, tulõ ka nuu vällä kannata. Ku loodsikul om täüskäük seen, sis om kül väega hää olla, a tuusama tuul ja torm omma nuu, miä oppasõ meid vahepääl ka tasat-sõmbat juunt hoitma.

Annas jummal, et mi kõigi loodsik ja imäpuu olõssi kimmäl

Pulga Jaani mõtõlus

Glasgow tarku protokolli

Glasgow kotsil olõ tiirutanu päält 400 erälennuki, kõik tai-vas ollu CO₂ täüs. Tull miilde üteli: «Kas meil rahapuudust vai võlga veidü!»

Asju olõ arutõdu ja olõ jõutu järeldüsele, et inemiisi ja riike om erisugutsiid. Võru keeli: issanda loomaaid om suur ja kirriv ja ütele miildüs imä, tõsõlõ tütar. Nauru ja Kiribati mehe olli pandu hädäldämä: vele, avitagõ, mii upumi lainiide sisse (mitte noidõ patu-lainiide, midä ti tiäde). Vele olli iks lubanu nüüri visada, ainult et mõni aastak vai aastakümme mindev aigu. Et seenis piat altvii toruga hõngu võtma. Aga lubati lahkõlõ, et üts firma nakkas noid torrõ tegemä.

Ütesõnaga: asi tõsinõ ja abi tulõman, joba seo aastasa seen. Mul nakaš kah noist saarlasõkõisist kahju, terve üü mõtli. Glasgow kamba erälennukiile tulõ pääle panda eriti jõhkra CO₂ mass. Ei määnestki kvooti, muudkui kõhi aga papp vällä. Tollõ summa iist, mia säält kokku korjus, asutõdas Ujuviide Saari Fond. Kiribati ja Nauru ümbrüs tulõ noid ujuviid saari täüs tetä. Edimäne saar võinu joba seo talv valmis saia, kui Brunei sultan kah mõnõ miljardilise veeringu fondi veerütäs. Keväjält tullu palmi pääle istuta, sis lätvä häste kasuma. Eesti võinu kasvuturbaga avita.

Aga fondi haldamises tulõ moodusta nõvvukogu. Euroopan pias bürokraate jagunõma. Ainukõnõ kohus om tollõn, et tuu nõvvukogu tulõ allutada Saudi-Araabia säädüisile. Tiiät jo küll: kui mõni käsi sirutus edimäst kõrda võõra vara perrä... Perän muiduki lätt asi karmimbas.

Sääne asi mõõs maailma majandusõlõ perädu häste: Soros asutas ütekäeliste kooli ja küll sis hiinlasõ kah midägi vällä mõtlõsõ. Mul tulõ õkvallt miilde, kuis nimä Pekingi pardsi jalalapatsiid turistele sõõdivä. Ma olõ noid siiäni umalõ katõlõ pinile paknu, noorõmb süü peris häste. Aga hiinlaisil ollõv nii hää ruug, et keele vii p... Vabandust!

Ma ennusta, et nuu ehitüse koon palmega tettü imeruttu ja imehäste valmis. Raha jäänü ülegi. Kiä tuu üks taht noidõ Saudi-Araabia säädüisi...

Aga avitas! Siin om materiaali mitmõ järgmise protokolli jagu.

Suidsusannast toukõ saanu börsifirma

KABUNA KAILE

Võromaal om suidsusann, miä andsõ toukõ luvva massinavärk, mille tuut-jast om saanu täämbäd-ses pääväs börsiettevõtõ: ei olõ võlss üteldä, et Saunum sündü suidsusannan.

Võro juuriga Vare Andrus, kiä mõtõl vällä nii-üldä sannaõhu-säädjä nimega Saunum, sai tuu jaos huugu umast latsõpõlvõst. Sannankäumine vana-vanõmbidõ man olf väiku poiskõsõ jaos paras vaiv: esä võtsõ 100kraadist lõunõt, a lats es saa arvu, mille säänest kannatamist vaia om. Umma Taŋna kodo tekk tä siski sanna, päämidselt sõpru pääle mõtõldõn – suurõst luust omma eestläse jo sannausku, sann sünnütäs ütتهوئتمیسو tundõ. Esi tä siski lava pääle vihtma es tükü.

Tehnigaülikoolist saad lämmäenergiäga majandaja insinõri paprõ es lasõ Vare Andrusõl siski rahulidsõlt olla ja sõpru sannaussõ iin uuta. Iks olf pään mõtõ: piät jo saama midägi tetä tuu vasta, et jalgu tillitāt 20–30 kraadi man, a pää saa 100kraadidsõ tsopsi, nii et hõng om kinni. Lämmüst pään niimuudu nõsta – tuu ei olõ üteltgi juhul tervüsele hää.

Vaihöpääl sai Andrus perändüses vanavanõmbidõ talo ja tekk sääl kah suidsusanna kõrda. Avvustusõst uma imä vasta, kiä sääl sündügi. Sis sai tä tunda ka hääd ja pehmet lõunõt.

Tuu tunnõ pand' tä otsma

PILT ERÄKOGOST

Vare Andrus pääväl, ku AS Saunum Group Nasdaq Balti börsile jõudsõ.

võimaluisi uman Taŋna koton kah sääne mooska lõunõ kätte saia. Neli kõrda ehif tä sanna ümbre, inne ku rahulõ jäi.

Sõbra naksi pääle käüma, et tä seo tehnoloogia pääle patendi võtas. Üts olf kogoni nii päälekäüjä, et lubasi esi patendi võtta, ku Andrus tuud ei tii.

Kuus aastat arõndust

Sannaõhu segäjä vällamärkjä võtsõ patendi ja mõtõl, et kolm-neli kuud arõndas umma massinavärki ja sis lätt müümine valla. «A lätš kuus aastat ja

meeledü unik rahha.» võtt ASi Saunum Group nõvvokogo esimiis uma tiikunna kokko ja tävvendäs tuud viil mujahusõga suunukan: «Küländ hää elo olf mul inne seod ettevõtmist.»

Ku tä käve võimalikõlõ tüüvõtjilõ vällä nõudmisõ, et säädeldis piät toimõ tulõma niiskõ ja sooladsõ õhuga ja tegemä tuud hillätassa, mitte müri-näga, sis es jää kõgõn maailman sõgla pääle ütてgi tegijät. Üts tähtsä «jupin» om seo massinavärgi man ventilaatri. Taiwanist onnistugi pasva laar

telli, a sis tull' vällä, et tuu üt-sik näädüs, miä edimält kohalõ jõudsõ, olf kõgõst partiist kõgõ parõmban tüükõrran. Perrä-tulnu kaup tull' är visada.

No peräkõrd naksi aša iks juuskma ja parhilla om Saunum Group joba pia aasta börsiettevõtõ, aksia hind om nõsonu 2,8 päält 24 euro pääle.

Turgu om üle ilma

Saunumi sanna-massinavärki tetäs Eestin. Vare Andrusõ sõnnu perrä om nii kõgõ parõmb kvaliteedil silmä pääl

hoita. Muidoki aja nüüd asja joba päält 20 inemisega miiskund ja müümine käü pia 20 riigin. Andrus arvas edimält esi kah, et Saunumi säädeldis lätt kaubas päämidselt Soomõn ja Vinnemaal ja vast võetas tõisin Põhamaion kah müümisehuug sisse. A tulõ vällä, et võimsa sannakultuur om ka näütüses Lõuna-Korean ja Indoneesiän, kon suurõ äri-lepingu tetäski sannan. Rikkan Dubai liinan ei olõ ütてgi piinüt kortinat, kon ei olõ sanna. Itaalia ja Prantsusmaa omma

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Olesk

Seol nimel om täämbadsen Eestin 472 kandjat. Vanan kirävien nimega *Ollesk* om umbõs kümme inemist. Pandmisõ kotussit om kümme, inämbäste kirotõdi tuul aol *Ollesk*, a Timo mõisan sõski *Olesk* ja Vorbusõ mõisan *Olesky*. Vorbusõ nimekuju perätulõja, priinimi *Oleski* om är häädüni, a osast näist om saanu kah *Olesk*.

Mulgimaal Abja mõisan panti seo nimi Tõõtsimõisa talun. Mitman paigan panti priinimi õkva sama mõisa Oleski talunime perrä, sääl eläväle vai säält peri suguvõsalõ. Nii olf Kärde mõisan Põhja-Tartumaal, Vorbusõ mõisan Tartu lähkün, Vahtsõ-Kuustõ mõisa Luutvina külän (nüüd om tuu kotus Logina küllä all), Timo mõisan, kon Oleski talu olli nii Suukülän ku ka Tsolgon, a nimi panti Põlva-viirse Suukülä hõimulõ.

Kuigatsi mõisan säänest talunime seost es olõ, niisamatõ Sännä mõisan, kon Oleski tulõva Hurda küläst. Vanan-Antslan pantu nimi kuuli vällä, selle et tuu sai õnnõ üts sulanõ, kiä esi kah varsti är kuuli, perrä jäi

õnnõ timä tütar. Vahtsõliinan panti Olesk Plussa küllä Tsäni-dele (talunimi *Zänni*).

Üts kõrd panti Oleski nime seost kandist peris kavvõn, Hiiumaal Kõrgessaare mõisan. A tulõ vällä, et tuu nime sai 1835. aastagal Oha Jaak, kiä olf Hiiumaalõ tulnu 1798. aastagal Kuustõ mõisast Võnnust. Et täl olf hulga perrätulõjit, piässi ka Hiiumaa Oleski hõim küländ suur olõma.

Nimi om sõs iks peri siist kandist ja timä alussõs om vana edenimi Olesk. Näütüses 1684. aastagal olf ütsindä Rõugõ kihlkunnan kuus peremiist, kinka edenimi olf Olesk. Seo nimi om vinne keelest lainat, vändläisi hõigunime vorm olf *Oleşka* (*Oleuika*), alusnimes Aleksei. Ku täämbä üteldäs a-ga Aljoša, sõs vanan seo kandi vinne keelen üteldi o-ga.

Üts kõrd om nimi *Olesk* saad ka Petserimaa nimepandmisõl, ku seo vahtsõ nime vahel lutõrliku edenimega Aliide-Johanna Tuts Pankjavitsa vallan. Eestistämisel võeti *Olesk* üte kõrra nime *Felt* asõmalõ.

Nädälpäävä tagasi siist ilmast är lännü kirändüsuurja, kultuuriinemine ja poliitik Abja suguvõsast. Timä vanaesä Piitre tull' – nigu pallu mulgi – Tartumaalõ, nii et rohkõmb tundas näid ku Kavastu Oleski suguvõssa.

SAARÕ EVAR

Kägu tiid sügüseilmast enämb ku tõsõ tsirgu

Olkõ no, et talv kallendri perä mõni päiv enne jõulu nakas, seod kuud õks kiäki enamb sügüses ei pea.

Tuust, määne sükis tulla või, nakatas ega aasta kõnõlama-kirutama jo sis, ku paluka viil õigõt värvi võttunu ei olõ ja vint hoolega hõikas, et siist mõtsast... Nii olf tinavaasta kah ja nii om ega astaaoga, et olõs nigu teedä tahtunu, mea tulõ. Ja om hää miil, kui ilusat ja lämmind kuulutõdas.

Vint om külh enämbüisi alasi virk laulma, keväje vara alustas ja viimäseide mustikõidõ aigu jääs vagatsõmbas, aga käo jutul peat kõrva pääl hoitma: paistus, et ta tiid enämb ku tõsõ tsirgu. Ku kägu kaugõ kuuk, sis võit aiakraami peris kimmäde kauõmbas pendrede jätta ja ubinõid, mea maha ei olõ sadanu, ei pea kah aigsõst maha kakma. Esiasi muiduki, et tsirgõl om ull kommõ tuu asõmal, et üts upin ärä süvvä ja sis tõnõ ette võtta, egast ütest mõni nokatäis haar-da. Nii saava kõik tsurgitus ja peräkõrd ei olõ hennel suurt medägi korviga sahvride tuua.

Kägu om mõni aasta viil annõpääval kuuknu ja om vääga meelen, et sis sai viil septembri lõpun järve käätüis. Tinavaasta taad nii ilda es kuulõ, aga tublistõ mitu nädäldit peräst jaani külh.

Tsuklõma es taha septembrin enämb vääga minnä, selle et vahepääl olf ilm õigõ hõel ollu.

NÕLVAKU KAIE PILT

Lillihernes es saa viil enne märdipäivä arru, et tulõs talvõ uutma nakada.

11. ja 12. septembril olf külh jälle nigu suvi, a vesi olf maha jätunu ja nii jäi. Kuldnokõl es olõ kah kipõd kohegi kauõmbadõ linnada, leie pihlakõidõ otsan päävä käen säänest laata, et tõisi tsirkõ es kuulõki. Marjust naa es hooli, puu olli nuid täüs ja omma mitmal puul viil põra kah.

Nigu sügüsene pööripäiv ärä olf, nii tull' tuu vannu naisi suvi, medä mõni nakas jo enne pööripäivä vällä hõikma. Tükitäs unõtama, et lämmeide, pääväpaistõga päivi kohta üldäs nii pallu ildamb, enämbüisi oktoobrin.

Ja tulligi sääntse ilma septembri lõpul ja oktoobrin, et

kae ja imetele! Halla olf harvalt ja mitu aigu nii jaokaupa, et korõmba perve pääl olf hain ainult veidü likõ, mõni samm allpuul lakõ pääl, konh puid ja puhmõ kaitsman es olõ, maa peris valgõ. Nii jäie ildatsõmba lilli imeligult pikalt häitsemä, mõni floks es talda viil septembringi lõpõta ja kannikõsõ löüse, et nail ei olõ ka medägi pellädä, aije siin ja sääl mõnõ häitsmekese vallalõ.

Kesk oktoobrit tull' peris kõva torm, aga kuu lõpun olf jälleki 14–15 kraati lämmind. Virk kurõmarjakorjaja olf kõgõ valgõ ao jälle suu pääl ja ütelt telehvoni, et taa om spaan.

sannasõpru täüs ja suurõ lumbi takan USA ja Kanada niisama.

Kuis Saunumi massin sis iks tüütäs? A nii, et võtt ülest kuuma ja altpuult jahhe õhu, sekä tuu läbi ja toukas läbi Himaalaja soola kapsli vällä. «Sääne õhk ei kõrvõta, a avitas hoita naha noorõ ja pehme.» tuu Vare Andrus vällä päämidse plussi. A noid om viil. Higi tulõ kipõmbalõ vällä, selle et õhk käü üte-tasatsõmbalt vasta kihhã. Lavva ei piä kah tegemä kohegi lae ala: saa esiki nii, et istut mõnosahe pikutamistooli pääl ja õnnõ higistät, selle et õhu või panda liikma ka põrmandu puult.

Vare Andrus om massina vällätüütämise käügin sannamõnosit jüväni tundma opnu. «Täämbädse ao ja vana ao sann omma nigu üü ja päiv. Ku sanna kütmisses lätt vähämb ku 40 minotit, sis ei olõ tuu õigõ sann.» tege tä lühkü kokkovõttõ. «Säändse aoga ei jõvva kivi lämmind sisse võtta, a hää sanna salahus om tuun, et kivi piät otsani lämmäs saama.» Õnnõ päälle pikembät kütmist jõud kivve sisse 220–240kraadinõ lämmi, kost tulõ ka hää lõunõ.

Ku küssü, kas Saunumi säädeldis passis ka suidsusanna, ei piä Andrus pikalt vastust küdsämä: «Saunum tege egä sanna parõmbas.» Olõmi mõnõn mõttõn tagasi algusõn: just tuuperäst, et tervüsele ja hüvõlõkilõ om parõmb, ku kraadi omma pää ja jalgu man ütesugumadsõ.

Peris õigõ: konh om viil paremb puhada ku tuulõvarun päävä käen, konh kiäki ei sekä ega ei larma! Õhk om nii värske, et võtt hingamise imeligus, ja õdagult võit kotun sanna minnä, sääl om vett kimmäde enämb ku seerikun, minka päivält kogõmada sügäväde kraavi sai astutus!

Sügüsesse astrõ, nuu ilusa korgõ lilli, medä no pallu värve olõman om, häitsi viil novvembri algusõn, pea märdipääväni. 6. novvembril olf Mõnistõ kandin peris kõva pikne ja veidü tull' vehma vahele rässä kah, aga ku suvõl lätt sääntse pääle külmas, sis nädäli peräst olf ilm jälle pea nigu suvõl.

Aian es taha tüü otsa saia: ku ei sata ja lummõ maal ei olõ, sis lövvät ossõ lõiku ja puiega toimõta. Ennegi pümme tull' ruttu pääle. Nii olõs võinu jo keväjeni vällä kobista, aga nätäl enne kadripäivä naksi ilm näütämä, et lõunamaad mi nulgakõsõst õks ei saa.

Tull' järest enämb tuu päälle mõtõlda, mea ahju ja pliidi ala panõt ja määndse saapa ja autukummi niilbõt ei pelgä.

Kuusõ omma käbisid täüs ja pehlaka marju. Ei tiia, määnest talvõ naa näütäse? Targa käo käest ei saa küüssü, tuu om põra kauõn...

NÕLVAKU KAIE

Saa vabas, Eesti meri!

LINDE ASTRID

Võrol Suu koolih opmah kävveh juhtu iks egäsugutsit põnvit seikluisi. Tuul vanal aol, ku mi noorõ olli, teti pääle opmist koolimajah klassiõdagit.

Nuu olli säändse uma klassi pido. Tuu pidi olõma aastal 1963. Sis olõ õs meil viil arvuti-haisugi ja pildikummot olf kah õnnõ mõnõh ütsikuh vähä rikkambah eloh. Liina kinno es saa kah, selle et sinnä olf pallo maad ja bus-sõ käve väega veidü. Egä kuu tulf kül raudtiid pite jaama raudtiikino vai vagonikino, nigu tedä kutsuti. Tuu olf sääne kino, et Võro raudtiijaama tagavaratii pääle sõif kats rohilist vagonit. Üten naati kinno näütämä, tõsõn vagonin elli kinonäütäjä. Joba poolõst pääväst nakaš säält kinovagonist kõvva muusikat tulõma. Sis saiva kõik inemise tiidä, et kinovakon om kohal. Kõik Suu ja Jaama latsõ käve säält filme kaemah. Alostusõs olf latsi film ja peräh kats suuri filmi. Mõnõ latsõ jäivä

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

mõnikõrd edimäst suuri filmi kah kaema. Piledi massi hulga vähämb ku liinah kinoh.

A ma tahtsõ kõnõlda hoobis tuust, ku mi peräst klassiõdagut Suu poodi mano juttu jäimi ajama. Mi, Suu, Jaama, Kubija

ja Kosõ latsõ. Oodimi, ku oppaja olf bussiga är liina sõitnu. Sis tulli mi mano veidü vanõmba nuurmehe, kes olli kah mi koolih opnu, a olli nüüd är tüüle lannü ja opsõva õdagukoolih edesi. Sääne kuul olf tuukõrd

olõmah. Meid olf kokko peris suur kamp, uma ütesä-kümme nuurt.

Noidõ vanõmbidõ poissõ krutski olli koolih kõigilõ teedä. Nüüd alosti nuu õdagukooli poisi Kalle ja Priit laulu «Saa vabas, Eesti meri...». Ja mi kõik naksimi näidega kõva helüga üten laulma. Olf illos õdak. Nuulaulusõna olliva nii ilosa, et jäivä kõrraga miilde. Mi sis jalutimi Suu koolimajani ja säält Jaama uulidsa algusõni ja tagasi ja laulimi ja ollimi ütlemäldä lõbusa. Mitte üttegi hingelist pääle mi es olõ uulidsa pääl. Mi siäh olf mi klassi kõgõ parõmb opilannõ Maia Kosõlt, kedä kõik oppaja kõgõ tõisilõ iihkujos säädsõ. Tuu andsõ viilgi julgust mano. Süämeh olf sääne hää tunnõ.

Hirmsalõ tahtsõ kotoh tuust asast kõnõlda, a es julgu. Lätõ mõni päiv müüdä, sis ütli esäle, et mi laulimi Suu pääl õdagukooli poissõga «Saa vabas, Eesti meri...». Esä küsse, kas miilits es tulõ sinnä, et tuu laulu iist olõs meid kõiki võidu pokri panda.

Kimmämp om iks ullipaprilda

Minevä aastasaa säitsmekümnendide aastidõ tõõsõl poolõl tei ma vahel peräst umma tüüd ka giiditüüd ammõdiühingu liinin. Nii vinne ku ka soomõ keelen. Et mi iks parõmbalõ tuust sotsrealismist arvu saanu, saadõti meid nädälis kohegi Vinnemaalõ Shodnja liina kursuisilõ. Ma nihvõrdi hinnäst peristüü mant vabas ja adjõõ – sõidimi.

Säält paiga pääl naati nahistama, et Peep (nimi muudõtu) om homo. Mullõ tuu asi huvvi es paku ja ma es nakka ka timä perrä luurama. Olf väega ontlik nuurmiis, kõgõst tä kõikõ tiidse, mõist häste süvvä tetä ja olf nii sille ja onduleeritü.

Meist saiva õkva säändse hää sõbra, et tä võtt minno Leningradin uma poiss-sõbra tüü mano, kiä olf säält üte suurõ hotteli valuutabaari baarmän. Vahel nä kattõva kohegi är ja ma sai sis esi nuid kokteile sekä ja rahha vasta võtta.

Mõnõ ao peräst ütelf Peep mullõ, et Vinne kroonu om tälle jo kats kutsõt saatnu ja ähvädäs sõaväkke minek. Kas ma saasi avita? Mul olf hää tutva miis sõakomissariaadin ja tuu ütelf, et piät iks põhjus olõma vabas saia. Pannimi sis tsõõri käümä. Kõgõ targõmb olõs vast ullipaprõ saia. Loimi ulli tunnismärke kotsilõ ja Peep pruuvsõgi ulf olla. Rahha ja mitu kohvipakki lätõ kah vahelõ ja nii tä nuu ullipaprõ saigi.

Sis olf jo Eesti aig käen ja Peebul tuud rahha nii pallo teenitü, et tahtsõ umma sõõgi-kotust vallalõ tetä. Tä tekk kah, a juhilupa es saa, selle et arhiivin olf kirän, et tä ulf om. Perän saimi tiidä, et Vinne kroonust olõs päsnu ka lampjalguga ja nuidõ peräst olõs iks juhilua kah saanu. Tuu kõik olf muidoki takastperrä tarkus.

Ku sa olõst normaalnõ inemine, sis kõgõ ullikimmämp om iks tuu, ku sul noid ullipaprit ei olõ. Ma kah vahel ullita, a tuuperäst ma tohtre mano kül ei olõ viil lannü. Ei tiia midägi, ütles mu tõõnõpuul – äkki andaski sullõ nuu ullipaprõ kah.

Nii mi ullitami tõõnõtõõsõga joba üle 55 aastaga.

PLUMANNI KAJA-RIINA

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säändse silä vällä valinu.

Blondiin käve testi tegemän

Kats blondiini saava kokko. Ütel om tõõsõlõ uudis kõnõlda.

«Ma käve rasõdustesti tegemän!»

«Ja mis säält sis küsti?» uur tõõnõ.

«Ulf olõst vai?» saa edimäne blondiin pahatsõs.

«Ja mis sa vastassit?» taht tõõnõ kipõstõ teedä.

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tossu Tilda pajatus

Põrmanda mõskminõ ollõga

Seo jutukõnõ vii lugõja üte Lõunõhummogu-Eesti kesk-kooli internaati. Aastanummõr olf sis 1982. Tõõsõ kõrra pääl tarõn elli kuus lõpuklassi nuurmiist. Elämissõ olli säedü kim-mä riigli, mille täütmissõ hoitsõ silmä pääl internaadi kasvataja ja ütstõõsõ ala mõni oppajist. A no periselo om kah olõman...

Poissõlõ miildü vahel olt juuva. Nä es larma ja es juu hinnäst täüs. Võti mõnõ ollõ pääle sanna vai niisama meelee parandusõs. Olf kultuurnõ juu-

minõ, nigu Vinne aol ülti. Tuul pääväl, millest tan jutt, astõ poissõ tarrõ noorõpuulnõ miisoppja, kes andsõ aoluku. Lavva pääl olli ollõpudõli. Inne ku tä midägi küssü jõudsõ, ütelf üts tarõlänikest: «Mi tarvitami olt põrmandu mõskmisõs. Lätt ilosalõ läükma.» Oppaja: «Vot ku huvitav, ma es tiia. Näüdäke ette. Põrmand tahas teil mõskmist nigunii.»

Mis poissõl üle jäi ku käsku täütä. Midä nä esi tundsõ, ei olõ rassõ arvada. Poissõ vahelõjäämine suurõ kellä külge es lää. Mõistlik oppaja olf.

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Tõmba traati!

Ma kuuli raadiost, et mi kandih tõmmatas kõvastõ traati. Ku ma viil pallo noorõmp olli, sõs lubati lakja minneh ütstõõsõlõ iks traati tõmmada. Tuu tähend, et tulf otsi koskilt mõni tutva, kelle kotoh olf lavva pääl kobakas juhtmõtraadiga televon. Aig lätõ edesi ja ütõvahe lauli Eestimaal kõik kõnõtraadist. Eski täämbä mängitäs raadiõh tuud laulu, ku ilma nakka-sõ külmembäs minemä.

A parhilla tõmbasõ mõtsah lapilidsõ mundriga inemise

õkva peris traati. Kõvva tõmbasõ, a peris sirgõs ei tõmbagi. Ku vanastõ kolhoosõ kafaaidu tetti, olf okastraat jo inne aia tegemist är rossitanu. A piiri pääle pant traat helkäs vasta, nigu olõs jõuluilostuusi lakja veetü. Vähämbält tuust om advendiaos mõtseläjlil hää miil, kuiki läbi traadi ei päsõ.

Mis pututas tuud televoniga kõnõlõmist, sõs om kuulda ütlemist «tõmbami traati» ka nuuri suust, kiä omma sündünü jo, mobiiltelevon peoh.

MUDA MARI

Latsilõ

Vastus saada üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiga: Uma Leht, Tartu 48, 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva Võro instituut ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus: TSIBIHÄNILÄNE.

Avvohinna saa RÕŽIKOVI ANNIKA (15) Verskast.

Ku tiit är' ristsõna, saat teedä',
kiä tege midä parhillatsõl aol su aknidõ takan.

